

NÁRODNÝ INFORMAČNÝ SYSTÉM PODPORY VÝSKUMU A VÝVOJA NA SLOVENSKU
— prístup k elektronickým informačným zdrojom
NISPEZ

NISPEZ

kam sme pokročili

Mária Žitňanská

Michal Sliacky

Daniela Birová

Marián Vaňo

seminár AK, Žilina, 29. jún 2010

Kam sme pokročili

ŠPECIFICKÝ CIEĽ 1 a 2/ROK 2010

**ZMLUVY O PRÍSTUPE K EIZ/licenčné podmienky/
SEMINÁRE – efektívne využívanie e-zdrojov
ŠTATISTIKY a DOTAZNÍKY – hodnotenie
efektívnosti využívania e-zdrojov**

METALIB a SFX – aktuálny stav implementácie

PUBLICITA PROJEKTU – propagačné materiály

seminár AK, Žilina, 29. jún 2010

Hlavné úlohy projektu, akt. 1.1 – stav plnenia

nákup a zabezpečenie prístupu k EIZ	✓ splnené
vypracovanie koncepcie koordinácie	✓ splnené
zmluvy o prístupe k EIZ	✓ splnené
efektívne využívanie EIZ – pravidelné semináre	✓ splnené – semináre sa realizujú a aj sa budú realizovať
manuály pre prácu s EIZ	✓ plán – do jesene 2010
webová stránka NISPEZ	✓ splnené
propagačné materiály	✓ na úlohe sa práve pracuje
hodnotiaca správa miery využívania EIZ	✓ na úlohe sa práve pracuje
<ul style="list-style-type: none"> ▪ dotazníkový prieskum ▪ štatistiky využívania 	
<p>optimalizácia portfólia EIZ a skladby používateľských organizácií</p> <p>v prípade potreby pripraviť podklady pre VO na zakúpenie nových databázových kolekcí, vyhodnotenie ponúk</p>	✓ ak bude potrebné

Rok 2010 – čo sme urobili zmluvy o prístupe k EIZ

- NISPEZ – 21 akademických inštitúcií, 4 vedecké knižnice – sprístupňovanie a využívanie EIZ – nutnosť uzavrieť zmluvu medzi CVTI SR a jednotlivými inštitúciami
- CVTI SR – **Zmluva o prístupe k elektronickým informačným zdrojom v rámci projektu NISPEZ** – predmetom sú práva a povinnosti zmluvných strán pri sprístupňovaní EIZ v rámci projektu. Spolu s 2 exemplármi rektorom zaslaná aj príloha **Všeobecné zmluvné podmienky CVTI SR pre prístup a využívanie elektronických informačných zdrojov v rámci projektu NISPEZ**
- podpisovanie a pripomienkovanie zmlúv **január – marec 2010**
- okrem špecifík niektorých inštitúcií boli zapracované aj všeobecné – plošné zmeny, premietnuté do zmlúv formou **dodatku č. 1**
- možno skonštatovať – CVTI SR má so všetkými inštitúciami projektu **zmluvy podpísané a platné**
- inštitúcie NISPEZ – **povinnosť zverejniť dokument – Všeobecné zmluvné podmienky CVTI SR pre prístup a využívanie EIZ v rámci projektu NISPEZ na webových stránkach – v sekcii e-zdrojov**. Odporúčame skombinovať plný text všeobecných zmluvných podmienok s krátkym výťahom textu z neho, ktorý upozorní na najdôležitejšie podmienky prístupu a využívania EIZ. Výťah však nenahrádza plný text.

Efektívne využívanie e-zdrojov NISPEZ – semináre

- výstup etapy č. 5 aktivity 1.1 projektu – **Zabezpečenie prístupu k EIZ a ich efektívneho využívania** – pravidelné organizovanie pracovných stretnutí zameraných na:
 - efektívne využívanie EIZ a informovanie používateľov o novinkách a trendoch v uvedenej oblasti – **informačné semináre**
 - zvýšenie zručností vedeckovýskumných a pedagogických pracovníkov v oblasti efektívneho využívania EIZ – **pracovné semináre**
 - resp., ako ukazuje prax, kombinácia oboch typov seminárov
 - aktuálny stav riešenia – výstupy sa reálne naplňajú a fungujú – podujatia sa pravidelne organizujú, a to najmä vo väčších inštitúciách a vo väčších mestách

2009	Informačné semináre	Počet účastníkov	Pracovné semináre	Počet účastníkov	Celkom počet účastníkov
Január	0		0		0
Február	0		0		0
Marec	0		0		0
Apríl	0		0		0
Máj	0		0		0
Jún	5	119	0		119
Júl	0		0		0
August	0		0		0
September	2	42	0		42
Október	5	110	0		110
November	9	191	0		191
December	2	65	0		65
Celkom 2009	23		0		527
2010	Informačné semináre	Počet účastníkov	Pracovné semináre	Počet účastníkov	Celkom počet účastníkov
Január	0	0	0	0	0
Február	7	276	1	55	331
Marec	11	189	1	24	213
Apríl	3	70	2	27	97
Máj	4	83	0	0	83
Jún					
Júl					
August					
September					
Október					
November					
December					
Celkom 2010	25		4		724

Efektívne využívanie e-zdrojov NISPEZ – semináre

mechanizmus organizácie podujatí NISPEZ

- zodpovednou osobou za konanie seminára v inštitúcii je **kontaktná osoba**
- o seminároch tej – ktorej databázy má prehľad gestor; gestor je zároveň prostredník medzi dodávateľom a inštitúciami; taktiež dohodne semináre pre inštitúcie s dodávateľom a pod.
- semináre spravidla vedú dodávateľa EIZ, resp. ich hostia, môžu ich však viesť ale aj napr. gestori

publicita seminárov a ich evidencia

- každé podujatie musí mať **predpísaný druh pozvánky a prezenčnej listiny** – formuláre je možné nájsť v zóne riešiteľov webovej stránke NISPEZ
- je vhodné, keď gestor alebo kontaktná osoba podujatie nahlási vopred – evidencia do systému podujatí na webovej stránke NISPEZ a zverejnenie na webe InfoLib
- význam evidencie podujatí a účasti – jeden z kontrolných mechanizmov MŠ SR o efektívnom vynaložení finančných prostriedkov pre nákup databáz
- **prosíme – nepoužívať termíny školenie, školiteľ a pod., ale seminár, prednášateľ**
- **nové prezenčné listiny**
- efektívnejšie zabezpečenie konania seminárov – harmonogram, kde budú stanovené minimálne počty seminárov v danom roku pre tú – ktorú inštitúciu

Hodnotenie efektívnosti využívania e-zdrojov NISPEZ

- ťažisková etapa aktivity 1.1 projektu
- pravidelné **sledovanie a vyhodnocovanie štatistických údajov a miery spokojnosti, požiadaviek a potrieb pracovníkov VaV s portfóliom** e-zdrojov projektu

Podklady pre hodnotenie sa získavajú

- **zo štatistík využívania EIZ**, ktoré generujú vydavatelia jednotlivých databáz
- **z dotazníkových prieskumov** uskutočnených medzi používateľmi EIZ

Získané údaje umožnia:

- vyhodnotiť efektívnosť využívania e-zdrojov
- objektívne posúdiť existujúce portfólio a skladbu používateľských organizácií
- optimalizovať portfólio – potvrdiť daný stav alebo (v odôvodnených prípadoch) ho prehodnotiť a navrhnúť zmeny, napr. skladby oprávnených používateľov
- zistiť zaujímavosti o našich používateľov, napr. úroveň informačnej či publikačnej gramotnosti a pod.
- zmapovať slabé miesta vo využívaní e-zdrojov – nájsť podnety pre realizáciu sa akademických a vedeckých knižníc
- spoznať rozdiely medzi používateľmi z rôznych vedných odborov

Štatistiky využívania e-zdrojov NISPEZ

Štatistiky získavame nasledujúcim spôsobom:

- štatistiky prístupu ku konkrétnej databáze za všetky inštitúcie dodáva CVTI SR priamo jej dodávateľ
- štatistiky zabezpečí gestor za všetky inštitúcie

Štruktúra sledovaných štatistických ukazovateľov:

Typ databáz:	Štatistické ukazovatele:		
plnotextové	počet prístupov	počet dotazov	počet zobrazených plných textov dokumentov

Typ databáz:	Štatistické ukazovatele:	
bibliografické	počet prístupov	počet dotazov

Význam štatistík:

- podklad na hodnotenie využívania EIZ pre MŠ SR – hodnotiacia správa
- podklad pre gestora

Aktuálny stav riešenia úlohy:

- v súčasnosti má **CVTI SR zabezpečené všetky štatistiky využívania EIZ za všetky inštitúcie a všetky databázy projektu**
- aktuálne **prebieha ich zjednotenie do rovnakej formy a harmonizácia**, výsledky budú spracované v hodnotiacej správe

Dotazníkový prieskum používateľov e-zdrojov NISPEZ

Plán realizácie – prvá polovica roku 2010 a potom každoročne
dotazník – 25 otázok, 6 okruhov:

- demografické údaje
- význam elektronických informačných zdrojov pre výskum, vývoj a pedagogickú činnosť
- dostupnosť a publicita elektronických informačných zdrojov
- informačná gramotnosť používateľov elektronických informačných zdrojov
- spokojnosť s obsahom a portfóliom elektronických informačných zdrojov
- publikačné správanie používateľov EIZ

Distribúcia dotazníku a jeho publicita:

dotazník bol umiestnený na webovej stránke – iAnkety.sk

- dátum spustenia dotazníka – 13. 5. 2010
- dátum uzavretia dotazníka – 13. 6. 2010
- **celkový počet respondentov, ktorí vyplnili dotazník: 1375**

Aktuálny stav riešenia:

interpretácia jednotlivých odpovedí respondentov, **kompletné výsledky budú:**

- spracované v **hodnotiacej správe o využívaní EIZ projektu**
- zverejnené v odbornom príspevku v časopise **ITlib**
- prezentované na seminári **Brána k vedeckému poznaniu otvorená II**

seminár AK, Žilina, 29. jún 2010

Dotazníkový prieskum používateľov e-zdrojov NISPEZ

- Medzi počtami respondentov v jednotlivých demografických kategóriách nie sú podstatné rozdiely, dalo by sa povedať že **sú približne rovnako zastúpené – čo sa týka veku, pohlavia a pod. Najviac z nich je z vedecko-pedagogických pracovníkov.** Podiel inštitúcií – **najviac UK, potom SAV, STU, TUKE a ŽU.** Dominujú odbory spoločenské a humanitné vedy a potom prírodné vedy.
- Priemerný používateľ e-zdrojov sa javí ako používateľ samouk s vyšším stupňom informačnej gramotnosti, ktorí prevažne využíva EIZ než tlačené dokumenty a s EIZ pracuje systematicky a pravidelne, a to nie len z miesta pracoviska, ale aj prostredníctvom vzdialeného prístupu. Pre svoju činnosť využíva najmä full texty, s portfóliom je spokojný, rozšíriť ho však žiada o ďalšie plné texty.
- Priemerný používateľ **dokáže v e-zdrojoch vyhľadávať samostatne, uvítal by však viac informácií o zdrojoch samotných, o možnostiach, ako sa v nich zorientovať.** V tejto súvislosti treba klásť do popredia **dôležitosť webových prezentácií, pretože tie slúžia ako základná orientačná pomôcka o existencii EIZ.** Seminára zatiaľ neabsolvoval, ale je možné, že by sa ich zúčastnil pokiaľ by sa týkali jeho odboru a boli by realizované na mieste jeho pracoviska. Tento používateľ okrem vyhľadávania dokáže využívať aj ďalšie nástroje databáz a služby a aj nástroje personálnej bibliografie. **Slabšia je však vedomosť o význame bibliografických, citačných a scientometrických databázach.**

Čo nás čaká v druhej polovici roku 2010

- kompletná **hodnotiaca správa** využívania EIZ projektu NISPEZ za 2009
- **stretnutie gestorov** – jeseň 2010
- výročný seminár o e-zdrojoch NISPEZ a ich efektívnom využívaní – „**Brána k vedeckému poznaniu II**“ – jeseň 2010
- uskutočniť **interný evaluačný mechanizmus** – formou dotazníka a hodnotiacej správy vyhodnotiť úroveň a spokojnosť spolupráce – leto 2010
- pokračovať v etape č. 5 – **pravidelné organizovanie seminárov a podujatí** za účelom efektívnejšieho využívania EIZ, pribudnú aj semináre zamerané na MetaLib a SFX
- aktualizácia dokumentu **Koncepcia koordinácie, hodnotenia a optimalizácie EIZ** – leto 2010
- zozbierať **aktuálny zoznam IP** adries pre rok 2010 všetkých inštitúcií zapojených do NISPEZ
- v spolupráci s gestormi EIZ vypracovať **elektronické manuály** pre prácu s EIZ
- dokončenie všetkých **materiálov publicity** a ich distribúcia

MetaLib a SFX – aktuálny stav implementácie

Špecifický cieľ 2 projektu NISPEZ

vybudovanie efektívneho systému využívania EIZ pre výskum a vývoj na báze nadstavbových nástrojov a technológií

Aktivita 2.1 – garant Ing. Marián Vaňo

zriadenie systému pre centralizovaný prístup, vyhľadávanie, využívanie a správu EIZ pre VaV

Cieľom je vyšpecifikovať, obstarat' a uviesť do prevádzky systém umožňujúci efektívne využívanie EIZ pre potreby vedy VaV, ako aj pedagogických procesov na vysokých školách na báze komerčne dostupných nadstavbových nástrojov a riešení.

Míľniky realizácie

- marec 2009 – zverejnenie **Predbežného oznámenia o verejnom obstarávaní** (VO) v Úradnom vestníku EÚ
- august 2009 – zverejnenie **Oznámenia o vyhlásení verejného obstarávania**
- september 2009 – **vyhodnotenie súťažných ponúk a určenie víťaza**
- december 2009 – **podpísanie zmluvy s firmou Multidata Praha, s.r.o.** (zmluvne dohodnutá doba implementácie 5 mesiacov, ktorá začína plynúť dňom technologickej pripravenosti CVTI SR)
- február 2010 – **technologická pripravenosť CVTI SR**
- júl 2010 – **predpokladaný termín ukončenia implementácie systémov**
- júl – september 2010 – **testovacia prevádzka systémov**, semináre, publicita, ...
- september 2010 – **rutinná prevádzka systémov 24/7**

pozn.: od 10/2009 - komunikácia s účastníckymi organizáciami, prieskumy, zber údajov, apod.

MetaLib a SFX – aktuálny stav implementácie

Implementované produkty spoločnosti ExLibris

- federatívny vyhľadávač **MetaLib** pripojených cca 100 EIZ (portfólio tvoria EIZ, ktoré možno pripojiť t.j. ich špecifikácie sa nachádzajú v CKB MetaLibu)
- linkovací server **SFX** aktivovaná je množina EIZ podporujúcich protokol OpenURL a ktorých špecifikácie obsahuje CKB SFX – súčasťou riešenia bude aj **portál e-časopisov**, ktorého obsah sa bude vytvárať osobitne pre každú inštitúciu projektu
- odporúčacia služba **bx** (pre vyhladaný článok sa odporúčajú ďalšie relevantné e-články, o ktoré sa zaujímali iní používatelia; ak sú odporúčania k dispozícii, zobrazia sa v ponuke služby SFX)

Kontrola prístupu do licencovaných EIZ

- prístup do licencovaných EIZ sa reguluje pomocou filtrácie internetových adries používateľských počítačov, z ktorých sa do nich prístupuje

marian.vano@cvtisr.sk

Publicita projektu NISPEZ

➤ Propagačné materiály

- roll up
- plagát A1
- plagát A2
- plagát A3
- záložky
- obal na záložky/leták
- sprievodca databázovými kolekciami

➤ Webová stránka NISPEZ

➤ Média

- (TA3, HN, ITlib)

➤ Semináre

- Brána k vedeckému poznaniu otvorená I, II

seminár AK, Žilina, 29. jún 2010

Priestor pre otázky

PhDr. Mária Žitňanská
maria.zitnanska@cvtisr.sk

Mgr. Michal Sliacky
michal.sliacky@cvtisr.sk

PhDr. Daniela Birová
daniela.birova@cvtisr.sk

Ing. Marián Vaňo
marian.vano@cvtisr.sk

Ďakujeme za pozornosť

<http://www.cvtisr.sk/>

<http://nispesz.cvtisr.sk/>

seminár AK, Žilina, 29. jún 2010